

THE EFFECTS OF DISTURBANCES IN EMOTION REGULATION AMONG SEXUAL OFFENDERS PERPETRATING SEXUAL CRIME AGAINST CHILDREN

Maria BEISERT, Olga WEGLERSKA

Institute of Psychology at the Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland

Abstract

According to the ITSO model (Ward, Beech, 2006), emotional problems, especially those related to an inability to control impulses, are one of the factors influencing the perpetration of child sexual abuse. According to research, the ability to control impulses depends on an individual's temperament, personality traits and their ability to deal with stress. The aim of this study is to determine whether the influence of these factors and their interrelationship affect the level of physical, emotional and sexual abuse a child is subjected to by the perpetrator of the sexual abuse of this child. The study involved 202 perpetrators of sexual violence against children. The TCI questionnaire was used to measure the temperament and personality characteristics of the perpetrators, and the CISS questionnaire to examine their preferred style of coping with stress. The data from the offenders' files were analysed to determine the characteristics of the act they performed. Using correlation and regression analysis, it was found that core features of the perpetrator's temperament (cognitive curiosity and impulsiveness) and personality (resourcefulness) have a significant impact on the characteristics of the perpetrator's act. The results of this study serve as important pointers for the development of further research in this area. Such research is essential for the development of therapeutic methods suited to perpetrators of sexual violence against children.

Keywords

Sexual offenders; Emotion regulation; Aetiology of sexual crime.

Received 12 March 2018; accepted 29 March 2018

1. Introduction

Many theoretical reflections and empirical studies focused on the explanation of the aetiology of sexual crime share a common aim – to reduce the incidence of such offences. If this goal is to be efficiently achieved, the efforts of specialists from many fields will need to be combined to ensure that the scope of explanations is suitably broad and their predictive (hence applicatory) power as high as possible. This trend is reflected in the strong emphasis being placed on the creation of integrated theories¹, best exemplified by the Inte-

grated Theory of Sexual Offending (ITSO) posited by Ward and Beech (2006). Having evoked the three-level meta-classification procedure posited in the theory of sexual offending presented by Ward and Hudson (1998), Ward and Beech place their theory on a new level, Level IV, which integrates (while preserving paradigmatic consistency) theories from Levels I to III, thereby combining various levels of explanation, including genetic, ecological and neural levels as well as clinical symptoms relating to perpetrators of sexual violence. This is illustrated in Figure 1.

According to the primary assumption made by the creators of the ITSO theory, three groups of mechanisms lead to the appearance of clinical symptoms whose existence creates a basis for the employment

¹ A detailed overview of integrated theories and their importance for explaining paedophilia has been presented in another paper (Beisert, 2012).

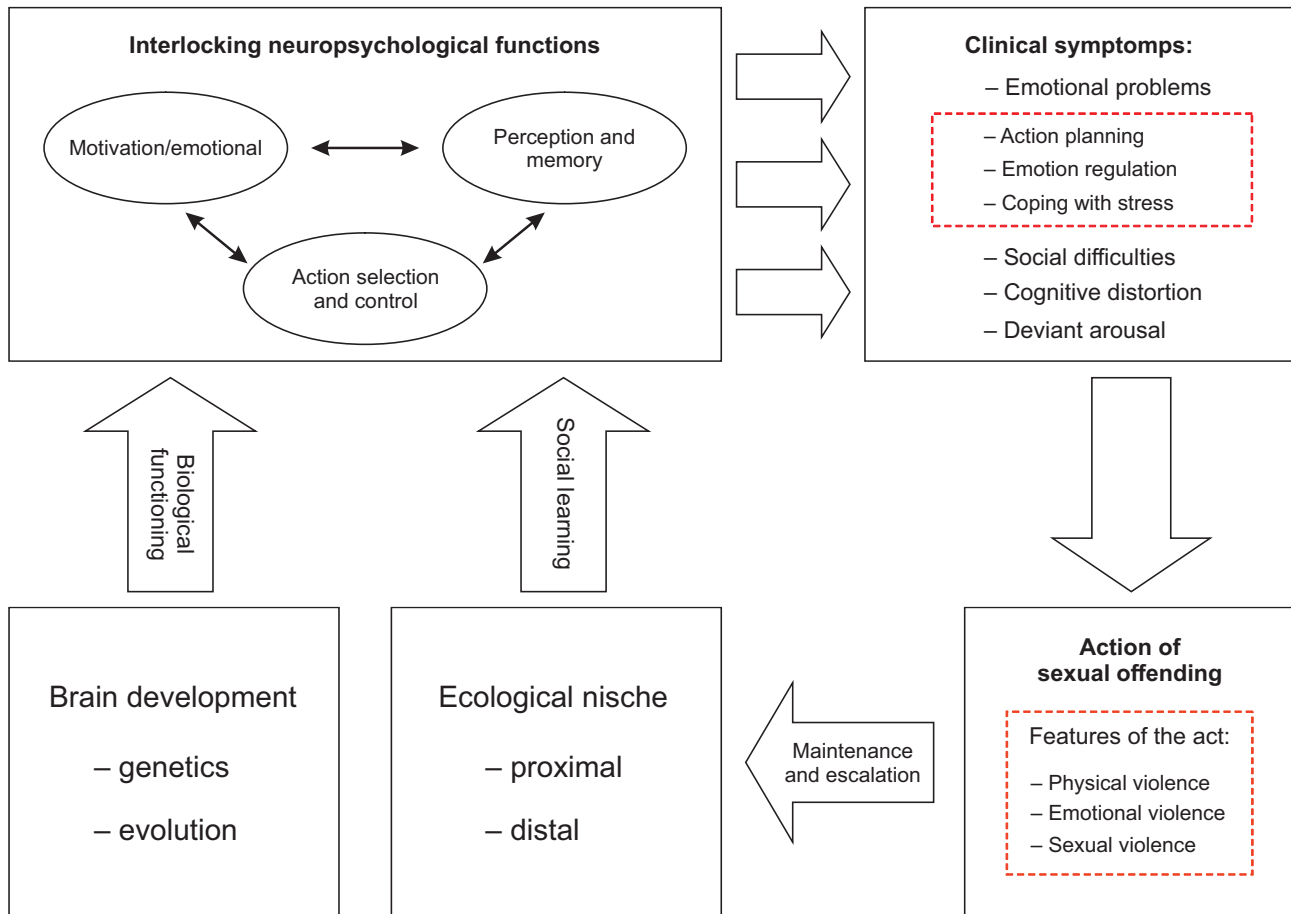

Fig. 1. Integrated Theory of Sexual Offending (Ward, Beech, 2006) with the variables taken into account in this study highlighted.

of the sexual violence forming the essence of sexual crime. These three groups of mechanisms incorporate brain development (congenital and acquired biological factors), an ecological niche (environmental factors and personal circumstances operative in the present moment, i.e. a proximal niche, and in the past – a distal niche) and functional neuropsychological systems. Clinical symptoms, which are only influenced indirectly by genetic and ecological factors, include: emotion dysregulation, social difficulties, cognitive distortions and deviant sexual interests. Specifying such symptoms not only provides a practical criterion for the classification of offenders, but also indicates the possibility that only some of the symptoms need occur as triggering factors when an offence is committed. The model's circular nature also makes it possible to explain the mechanisms leading to the occurrence of reoffending in cases where a committed crime would appear to have triggered a self-contained cause-and-effect cycle, because, according to this model, the

factors originally leading to the offence begin to be responsible for its maintenance and escalation.

Consequently, research projects employing the ITSO as a theoretical basis mainly focus either on uncovering the nature of the relations between clinical symptoms and the offence (taking greater or lesser account of the aetiology of symptoms) or uncovering the nature of the mechanisms leading to reoffending. The studies presented here belong to the first group and form part of a larger-scale research programme². Their main aim is to find answers to the question of the

² In 2006, a team of academic staff and doctoral and master's students at the Department of Social and Clinical Sexology at the UAM Institute of Psychology, led by Professor Maria Beisert, began researching the aetiology of sexual crime (Beisert, 2012; Głowińska, Zielona-Jenek, 2012; Szumski, 2014; Szumski, Zielona-Jenek, 2016). Research within the ITSO framework is still being carried out. The final studies focus on the importance of emotion regulation within the mechanism leading to the committal of the offence of sexually abusing a minor.

relations between emotion dysregulation, conceived as one of the mechanisms leading to the committal of a sexual abuse offence against a child, and its occurrence and characteristics.

1.1. Emotion regulation

Emotion regulation is a process that involves both maintaining control over emotional arousal and the flexible ability to adjust this to the requirements of the environment (Calkins, 1994) – a mechanism that is crucial if individuals are to function adaptively throughout their lives. It is particularly important in situations in which an individual's emotional arousal is high and the requirements of the environment (formulated, for example, as legal norms) are clearly prescribed and subject to sanctions. Emotion regulation is therefore strongly associated with coping with stress. Emotions activated by a stressful situation provoke a need for a regulatory process that enables individuals to evaluate the influence emotions have on their current state and determine what type of emotional reaction would be suitable and how this could be expressed (Gross, Thompson, 2007). Consequently, coping with stress is a broader notion than emotional regulation because it also involves the adjustment of internal responses to external events, while emotion regulation primarily entails the regulation of the organism's internal response (Wang, Saudino, 2011). Coping with stress can be described using a three-component model that highlights such elements as focusing on a problem, focusing on emotions and focusing on a solution (Lazarus, Folkman, 1984; Pearlin, Schooler, 1978).

Tice and Bratlavsky drew attention to the existence and effects of relations between coping with stress and the regulation of emotions (2000), primarily highlighting the risk associated with this mutual influence. Baumeister, Bratslavsky, Muravenand Tice (1998) had already noted (after evoking the notion of strength as a resource that humans have at their disposal) that the close relationship between these two systems could, in circumstances when there is a deficit in these resources, cause a conflict between the efficient management of stress, control of personal impulses and the general human aspiration to attain a state of well-being. In their view, in a difficult situation causing great emotional stress, people wishing to improve, even momentarily, their sense of well-being can abandon personal long-term goals associated with controlling undesirable impulses, such as dietary plans (Baucom, Aiken, 1981; Grille, Shiffman, Wing, 1989), the avoidance of alcohol or other psychoactive substances (Sayette, 1993) and controlling their aggression (Berkowitz,

1978; Zillman, 1993) or sexual drive (Marlatt, 1985; Stein, Black, 2000).

Gross (1998) notes in his reflections on stress management methods, which highlight the dynamic development of emotions during a stressful situation, that the effort required to regulate an individual's emotional response varies according to the point in time at which the individual in question applies a coping strategy. According to the general hypothesis he formulated about the timing of this response, efficient emotion regulation is based on that person correctly sensing the stage at which an internal emotional process starts to develop, making it possible to implement a strategy that, rather than being purely corrective, is preventative in nature. Preventative regulation involves changing the nature of an emotional process at a relatively early stage, before it fully develops, while corrective regulation requires the individual to gain control over a fully developed emotional response consisting of physiological arousal and the experiencing and expression of emotions. The individual therefore needs, in the latter case, to exert more effort and utilise more resources (Gross, 1998).

2. Original research

Despite the fact that the reflections of Tice and Bratlavsky (2000) and Gross (1998) focus on different stages of the stress management process, they still both revolve around the question of why a given individual fails to cope during the emotional regulation process and therefore during the stress management process. The research problem in this article is much more precise, posing the question of why an individual fails to cope during the emotion and stress management process, resulting in a sexual offence being committed against a child. Moreover, a focus has been placed on the second stage (corrective regulation) of the stress management process, which involves selecting a type of stress management strategy. The indicator of such a failure to regulate emotions in a stressful situation will therefore, in accordance with the conceptualisation of Tice and Bratlavsky (2000) and the studies quoted above, be the failure of perpetrators of sexual violence to control their sexual drive, which is measured by means of committing an opportunistic (or unplanned) sexual abuse offence against a child. The fact that this crime has been committed opportunistically will serve as proof that the perpetrator is unable to effectively regulate his emotions, which also manifests itself in his inability to control his own emotions, drives and impulses and behave in a man-

ner complying with the prevailing social norms, in this case failing to comply with a prohibition on having sexual contact with persons below 15 years old. The fact of committing an offence described as “planned” will, according to the assumptions of this research, be characteristic of offenders who have a least some ability to control their sexual drives in such a manner as to defer and plan their satiation. Consequently, they will contribute less to the process of understanding offenders planning child sexual abuse or employing grooming methods. The sexual abuse of children among the latter group of men will probably arise from other deficits relating, for example, to inappropriate attachment models drawn from childhood, erroneous cognitive schemata relating to child sexuality or abnormal socialisation (Fernandez, Marshall, Lightbody, O’Sullivan, 1999; Marshall, Hamilton, Fernandez, 2000; Craven, Brown, Gilchrist, 2006).

This article, by referring to the aforementioned theoretical assumptions relating to stress management methods, emotion regulation and level of planning involved in the offence and its distinguishing features, aims to empirically investigate the relations between the above variables. Firstly, the internal relations between variables relating to the level of ITSO clinical symptoms (Ward, Beech 2006) are investigated (i.e. the relations between stress management methods and the ability to regulate emotions) in an attempt to verify observations relating to the close mutual proximity of the neural systems controlling their functioning (Baumeister, Bratslavsky, Muraven, Tice 1999). We then attempt to verify the earlier-mentioned assumption regarding the influence of the ability to regulate emotions on the fact of an offender committing a crime, whether planned or opportunistic, which is treated in this research as an indicator of his ability to control his sexual impulses. An analysis will therefore be conducted not only of the separate influence of these two variables on the planning of the offence, but also the nature of their combined effect. However, the main focus of this research will be the influence of both variables on the characteristics of the offender’s crime, in particular, the level of physical, sexual and emotional violence he employed against the child. Given the complexity and diversity of the paedophilia phenomenon, an analysis will be conducted not only of the direct influence of each variable relating to clinical symptoms (i.e. the ability to regulate emotions and stress management style) on the characteristics of the offender’s crime, but also their potential combined effect. This research procedure should enable a picture to be obtained of the anticipated interdependencies that is broader and more precise.

When the above variables are incorporated into the ITSO model³ proposed by Ward and Beech (2005), it can be clearly perceived that a given individual’s stress management style and his ability to plan a crime and regulate his emotions should be at the clinical symptom level, because they directly influence his observable behaviour, in this case the committal of a sexual abuse offence against a child. Such an act is rooted in factors connected with the development of the individual in question’s brain as early as the prenatal phase and his socialisation during childhood and adolescence, which is primarily linked to cultural models present in his environment for coping with stress in situations when strong emotions are experienced, and also the situation in the family home, including his direct relationship with his carers. Taking these factors into account, Cloninger’s TCI questionnaire (1994) was selected to measure the ability to regulate emotions, as it was created on the basis of a theory of personality traits (classified as temperaments and characters). According to this theory, individual temperament traits can be directly translated into three hypothetical systems distinguished by Grey (1987). These guide emotional behaviour and consist of neuroanatomical brain structures and dopaminergic, serotonergic and noradrenergic neurotransmitter systems. By contrast, character traits are related to social learning and upbringing.

3. Methodology

3.1. Tools

Two questionnaires were used in the studies. The first one – C. R. Cloninger’s Temperament and Character Inventory (TCI) questionnaire – measures four fundamental dimensions of temperament and three dimensions of character facilitating the measurement of personality traits acquired over the course of individual development. In this research, the FK-5 version of the TCI was used, which consists of 152 statements and allows respondents to grade their responses. Indicators for emotion regulation were obtained by measuring the *Novelty Seeking* temperament along with the four subscales that comprise it and also the *Self-Directness* character along with the five subscales that comprise it. These factors were singled out due to the relation that Cloninger (1994) claims can be found between *Novelty Seeking* and the dopaminergic system.

³ The variables taken into account in the conducted research and their relationship to the ITSO (Ward, Beech, 2006) can be seen in Figure 1 in the boxes marked by a dotted red line.

According to research (Plomin, De Fries, McClearn, McGuffin, 2001, p. 278; Ebstein et al., 1996; Hasselbrock, Hasselbrock, 1992; Rybakowski et al., 2002), people scoring more highly on the scales relating to this dimension of temperament have a dopamine deficiency, which makes them more likely to seek new sensations that may increase the rate at which dopamine is released in their brains, thereby improving their mood. According to Cloninger's theory (1994), *Self-Directness* relates to a given person's ability to direct, regulate and adjust their own behaviour to adapt to a situation (Hornowska, 2003).

The second questionnaire – Endler and Parker's Coping Inventory for Stressful Situations (CISS) (adapted for use in Polish by Szczepaniak, Strelau, Wrześniewski, 2005) – was developed by referring to Lazarus' model for understanding a stressful situation (1986), according to which a person's behaviour in a specific situation arises from an interaction between this situation and the stress management style he or she favours. Lazarus distinguished a task-oriented or problem-solving style and a style mainly directed at alleviating emotional tension (Lazarus, 1993). Endler and Parker (1990) regarded these styles as not, in themselves, being fully capable of explaining the behaviour of different people, and distinguished another style focused on avoidance, which involved individuals not allowing themselves to think about a problem or commit themselves to solving it, and also seeking refuge by diverting themselves with other replacement activities. In the questionnaire they created, the person being tested responds to 48 statements, marking on a five-point scale the frequency with which he or she takes a particular action in difficult and stressful situations. His or her scores are then presented on three scales: the SSZ – task-oriented style; SSE – emotion-oriented style; SSU – avoidance-oriented style.

The variable relating to an offence's level of planning accepts two values: planned and unplanned. Information on this aspect was obtained from personal background data contained in Files A and B. Much of this data was based on specific sentences and the justification of these sentences. The evaluation was carried out on the basis of preestablished assessment criteria and assessments performed by trained, competent judges.

The characteristics of specific offences were evaluated using the Physical Violence Scale designed by Beisert (2012) – a tool that helps to determine the level of physical force applied by an offender when he was sexually abused a child – and a personal details questionnaire. The latter tool was comprised of open questions relating to the offender's sociodemograph-

ic characteristics (age, place of residence, education, family status), legal status (data on the legal grounds for the conviction, length of sentence, instances of reoffending), state of health (intellectual level, addictions, mental illnesses, types of sexual preference, contained in forensic psychiatric opinions and diagnoses), characteristics of the committed offence (type, continuity, duration, degree of preparation, context) and characteristics of the victim or victims (age, sex, amount). These data obtained from the prison record, supplemented by a clinical discussion, were recorded on a standardised report form. Some of the information about each offence was evaluated first by two competent judges on scales measuring the intensity of sexual (S), physical (F) and emotional (E)⁴.

3.2. The investigated group

The research was conducted on a group of 202 men detained at 16 Polish correctional facilities. The primary selection criterion for members of the investigated group was the issuance of a custodial sentence as a consequence of them having perpetrated sexual activity with a minor, which constitutes a crime under Article 200 §1 of the Polish Penal Code as well as Articles 197 and 201 of the same code. All the prisoners who took part in the study remained within the bounds of intellectual norms (with an IQ of no less than 80) and had agreed to participate.

The youngest test subject was 20 years old and the oldest was 82 ($M = 43.19$; $SD = 12.04$). Most of the men had completed primary or vocational education (in each case, 40.1%), while the rest had completed secondary (16.3%) or higher (3.5%) education. The largest group of men were bachelors (38.6%), 24.8% were married and 18.8% were divorced. 38.1% of the tested men did not have children, and the rest were fathers with at least one child. Over half of the test subjects were serving their first custodial sentence at the time they were being tested (56.1%), and 43.9% of them were repeat offenders. The men had received custodial sentences of between 1 and 25 years ($M = 5.73$; $SD = 3.99$). Almost half of them (49.5%) had committed a crime against a child from outside their families, while the rest had committed intrafamilial abuse, with 5.6% committing crimes both against a child outside their family and at least one that was part of it. The most frequent forms of abuse were intra-

⁴ The tool, accompanied by a description and information about how it should be used, can be found in a publication authored by Maria Beisert (2012) entitled *Pedofilia. Geneza i mechanizm zaburzenia* (Paedophilia, Genesis and Mechanism of the Disorder).

vaginal (39.6%) or involved the touching of intimate parts of a child's body (17.3%) or anal intercourse (13.4%).

4. Results

4.1. Emotion regulation and stress management style

It was initially decided to investigate a hypothesis concerning the internal relations between two variables relating to the level of ITSO clinical symptoms (Ward, Beech, 2005), namely methods of coping with stress and the ability to regulate emotions. These were measured using Cloninger's (1994) conceptualisations of a *Novelty Seeking* dimension of temperament and *Self-Directness* dimension of character and their sub-

scales, in an attempt to verify observations relating to the close mutual proximity of the neural systems controlling their functioning (Baumeister, Bratslavsky, Muraven, Tice, 1999). The correlation results presented in Table 1 clearly indicate interdependencies between both task-oriented and emotion-oriented stress management styles and those temperament and character factors identified as relating to an individual's ability to regulate his emotions. No significant interdependencies, at least not over such a wide range as the first two management styles, were shown between the avoidance-type stress management style and the identified factors. The significant correlation (Pearson's $r = -0.171$; $p < 0.05$) between the avoidance-oriented style and *Resourcefulness*, one of the *Self-Directness* subscales, is consistent with the theoretical assumptions regarding both of these variables (Endler, Parker, 1992; Hornowska 2003).

Table 1
Correlations between emotion regulation and coping with stress

Stress Coping Style		Novelty Seeking				
		NS	NS1 (Exploratory excitability)	NS2 (Impulsiveness)	NS3 (Extravagance)	NS4 (Disorderliness)
Task-oriented	R Pearson	-0.205	-0.14	-0.255	-0.181	-0.216
	p	0.004	0.051	0	0.011	0.002
	N	192	195	197	197	194
Emotion-oriented	R Pearson	0.215**	0.041	-0.064	0.264	0.223**
	p	0.003	0.574	0.372	0	0.002
	N	191	194	196	196	193
Avoidant	R Pearson	-0.002	-0.101	0.113	0.044	-0.07
	p	0.973	0.16	0.113	0.541	0.334
	N	192	195	197	197	194

Stress Coping Style		Self-Directedness					
		SD	SD1 (Responsibility)	SD2 (Purposeful)	SD3 (Resourcefulness)	SD4 (Self- acceptance)	SD5 (Enlightened second nature)
Task-oriented	R Pearson	0.403**	0.170*	0.448**	0.320**	0.189**	0.254**
	p	0	0.019	0	0	0.008	0
	N	187	190	196	196	196	195
Emotion-oriented	R Pearson	-0.549	-0.395	-0.335	-0.52	-0.312	-0.43
	p	0	0	0	0	0	0
	N	186	189	195	195	195	194
Avoidant	R Pearson	0.013	0.058	0.042	-0.171	-0.082	-0.014
	p	0.864	0.427	0.562	0.017	0.255	0.842
	N	188	191	196	196	196	195

* $p < 0.05$ (two-tailed), ** $p < 0.01$ (two-tailed).

4.2. Emotion regulation and stress management style and the fact of the perpetrator planning the offence

An analysis of the results using Pearson’s *r* and logistic regression analysis did not show any significant interdependencies between emotion regulation and stress management style and the fact that the sexual abuse of a child was planned by the perpetrator of this act.

4.3. Emotion regulation and stress management style and the characteristics of the offence committed by the perpetrator of that act

An analysis of the results using Pearson’s *r* showed significant interdependencies between the TCI subscales of temperament and character (Cloninger, 1994), treated in this research as indicators of level of

emotion regulation, and the characteristics of a crime committed by an offender, in particular the physical, emotional and sexual violence he employed. The results of these significant interdependencies are illustrated in Table 2.

A logistic regression analysis was performed for the variables whose correlation was described in Table 2. This method was selected because the investigated variables were ordinal and did not have a normal distribution. All the three variables relating to the characteristics of the offence committed by each offender had to be recorded as binary variables before the calculations could begin. This was accomplished by dividing up the variables, with physical and emotional violence being separated into variables standing for “from no violence to moderate violence” and “from high to extreme violence”. The dividing line for the variable relating to sexual violence was drawn at the point where an offender’s behaviour violated a child’s body orifice.

Table 2
Correlations between emotion regulation and the characteristics of sexual abuse

		Novelty Seeking				
		NS	NS1 (Exploratory excitability)	NS2 (Impulsiveness)	NS3 (Extravagance)	NS4 (Disorderliness)
Physical violence	R Pearson	0.069	-0.029	0.059	0.001	0.098
	p	0.407	0.724	0.471	0.99	0.233
	N	148	151	153	153	150
Emotional violence	R Pearson	-0.089	-0.164*	0.001	-0.046	-0.038
	p	0.24	0.028	0.991	0.54	0.612
	N	177	180	182	182	179
Sexual violence	R Pearson	0.035	-0.167*	0.182**	-0.009	0.062
	p	0.623	0.018	0.009	0.901	0.385
	N	197	200	202	202	199

		Self-Directedness					
		SD	SD1 (Responsibility)	SD2 (Purposeful)	SD3 (Resourcefulness)	SD4 (Self-acceptance)	SD5 (Enlightened second nature)
Physical violence	R Pearson	-0.164*	-0.112	-0.119	-0.164*	0.021	-0.109
	p	0.048	0.177	0.145	0.042	0.798	0.181
	N	146	147	152	153	152	152
Emotional violence	R Pearson	-0.127	-0.027	-0.114	-0.179*	-0.04	-0.107
	p	0.096	0.721	0.125	0.016	0.595	0.154
	N	172	175	181	181	181	180
Sexual violence	R Pearson	-0.021	0.09	-0.074	-0.034	0.056	-0.038
	p	0.769	0.211	0.296	0.632	0.43	0.595
	N	192	195	201	201	201	200

*p < 0.05 (two-tailed), **p < 0.01 (two-tailed).

A logistic regression was calculated separately for every variable. The results are illustrated in Table 3. These results make it possible to predict that an increase in the *Novelty Seeking – Exploratory Excitability* and *Self-Directedness – Resourcefulness* subscale scores reduces the chance of an offender using high or extremely high levels of emotional violence by 12.7% and 13.3%, respectively. An increase in the *Self-Directedness – Resourcefulness* subscale score also lowers the risk that an offender will use high or extremely high levels of physical violence by 9.7%. However, an increase in the *Novelty Seeking – Impulsiveness* subscale score makes it possible to predict that the chance of an offender using sexual violence against a child involving a violation of body orifice will increase by 15%. Conversely, if the *Novelty Seeking – Exploratory Excitability* subscale score is at a higher level, this reduces the probability that an offender will use highly invasive sexual violence against a child, lowering the risk by 11.8%.

The analysis we conducted did not enable us to confirm the existence of direct interdependencies between the characteristics of the crime and the offender's favoured stress management style. It also did not show any interdependencies between the fact of an offender planning the sexual abuse of a child and the level of physical, emotional and sexual violence he employed.

5. Discussion

The primary objective of the completed research was to verify the existence of dependencies between the variables presented in Figure 2, which form part of Ward and Beech's ITSO model (2005).

The above results do not enable the hypothesis to be confirmed regarding the relation between emotion regulation and stress management style and sexual abuse of a child that has been planned by its perpetrator. The

difficulties analysing this data began as soon as it was being collected, because information about the level of planning variable can only be obtained from case files or, if need be, from the justification of the sentence. Measurement of the variable relating to the fact of the offence's planning was further hampered by the tested offenders themselves, who, in a bid to defend themselves, did not confess to the planning of any sexual abuse of a child, both during the court case – out of the justified fear that they could receive a longer custodial sense – and during the subsequent research.

The obtained results made it possible to show that emotion regulation does indeed influence the characteristics of an offender's crime, not only with regard to the level of physical violence employed, but also the level of emotional and sexual violence that is used. The finding that offenders with a higher level of *Novelty Seeking* and *Resourcefulness* will be less likely to use high intensity emotional violence, i.e. violence based on threats to the victim's life and health or that of their loved ones, is consistent with the aforementioned theoretical assumptions. Offenders with a higher level of *Exploratory Excitability* and *Resourcefulness* are more skilled at exploring the environment in which their victims live and modifying their behaviours in a manner more attuned to their victims, a manner which would allow them to induce their victim to engage in sexual practices without the need to arouse excessive fear or resistance in them. This is usually how offenders who groom their victims operate (Craven, Brown, Gilchrist, 2006). As regards physical violence, it has been established that higher levels of such violence co-occur with lower levels of *Self-Directedness* among the test subjects, which, according to Cloninger's model (1994), relates to a person's reduced ability to control, regulate and adjust their behaviour to adapt to a situation (Hornowska, 2003). According to the assumptions and results of studies on the general characteristics of paedophiles (Blum, 2000; Tost et al., 2004; Giotakos, Vaidakis,

Table 3
Logistic regression results.

Model	B	SE	Wald	p-value	Exp(B)	Model chi2	df	p-value (chi2)
Emotional Abuse – Exploratory excitability	-0.144	0.067	4.693	0.03	0.866	4.797	1	0.026
Emotional Abuse – Resourcefulness	-0.157	0.066	5.612	0.018	0.855	6.113	1	0.013
Physical Violence – Resourcefulness	-0.101	0.051	4.032	0.045	0.903	4.167	1	0.041
Physical Violence – Self-directedness	-0.024	0.012	3.82	0.051	0.976	3.986	1	0.046
Sexual Violence – Exploratory excitability	-0.125	0.054	5.403	0.02	0.882	5.7	1	0.017
Sexual Violence – Impulsiveness	0.14	0.055	6.492	0.011	1.15	7.103	1	0.008

Markianos, Spandoni, Christodoulou, 2004), perpetrators notable for their greater impulsivity, particularly those prone to the taking of impetuous, spontaneous action under the influence of high emotional tension or on an impulse, are more likely to use a higher level of sexual violence entailing more invasive behaviour that violates their victims' physical integrity. This may include oral, manual, anal or coital intercourse. Consequently, one result that arouses interest, especially as it would appear to be inconsistent with the assumptions of the concept of seeking a reward, is the finding that there is a reduced likelihood that offenders scoring more highly on *Exploratory Excitability*, one of the subscales of Cloninger's (1994) *Novelty Seeking* temperament, will engage their victim in more invasive sexual behaviours. However, the results of research carried out by Beisert (2012) indicate that not all the perpetrators of such acts against children are directed by a need to achieve a higher level of stimulation. Some of them employing sexual violence involving the touching and stimulation of a child's body as well as penetration were reluctant to change and strove to maintain the sexual routine they had developed. This comment mainly applies to perpetrators of intrafamilial child sexual abuse who abuse their own children, because they are sexually frustrated with their relationship with their own partners due to such factors as being devoid of social competencies and reluctant to change. They treat them as a familiar, static object that can be accessed in the conditions prevailing in the family home, that is, in a stable and safe environment.

However, the influence exerted by isolated factors is modest and only explains a limited portion of the investigated reality. Given the above, it should be borne in mind that it was not possible during this research to isolate the perpetrators of sexual violence against children who possess psychopathic tendencies and for whom abuse is associated with the use of much higher levels of physical, emotional and sexual violence, not because they lack the ability to regulate their emotions and impulses, but on account of their other traits.

The performed analysis did not make it possible to confirm the existence of direct interdependencies between an offence's characteristics and its perpetrator's favoured stress management style. We can only conclude, albeit indirectly, that such dependencies exist by referring to the aforementioned correlation results between temperament factors and stress management style. These results confirmed the theoretical assumptions of the model presented in this study, which was created on the basis of analysis and integration of Lazarus' stress theory (1986) and the concept of emotion regulation created by Tice and Bratlavsky (2001).

This result is inconsistent with the results of research undertaken by Beisert (2012) in which significant dependencies were noted between stress management style and the characteristics of the perpetrator's offence. These differences probably arise from the fact that the analysis of these dependencies in Beisert's study (2012) took into account an additional factor relating to the degree of closeness between the victim and perpetrator, and this factor was not taken into account in the current study. The difference between these results shows that it is essential, when conducting research on the influence exerted by the emotional functioning of perpetrators of sexual violence against children, to differentiate the perpetrators on the basis of the nature of the emotional relationship they have with the child, because this relationship can influence changes in functioning, in particular between perpetrators performing the role of father toward the child and perpetrators sexually abusing children who are completely unknown to them and with whom they do not share any emotional ties (Beisert, 2012).

However, the interdependencies between emotion regulation and the characteristics of the perpetrated act that are described in the above article are too small for unambiguous conclusions to be drawn on their basis and can only serve as pointers for the development of further research on this topic. Such studies are essential for the development of therapeutic methods suited to the needs of perpetrators of sexual violence against children. It would also appear to be necessary, if greater insight is to be gained into the aetiology of the paedophilia phenomenon, to develop more effective methods for measuring an offender's planning of a crime.

References

1. Baucom, D. H., Aiken, P. A. (1981). Effect of depressed mood on eating among obese and nonobese dieting and nondieting persons. *Journal of Personality and Social Psychology*, 41, 577–585.
2. Baumeister, R. F., Bratslavsky, E., Muraven, M., Tice, D. M. (1998). Ego depletion: Is the active self a limited resource? *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 1252–1265.
3. Beisert, M. (2012). *Pedofilia. Geneza i mechanizm zaburzenia*. Sopot: Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne.
4. Berkowitz, L. (1978). Is criminal violence normative behavior? Hostile and instrumental aggression in violent incidents. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 15, 148–161.

5. Blum, D. (2000). *Mózg i pleć. O biologicznych różnicach między kobietami a mężczyznami*. Warszawa: Prószyński i S-ka.
6. Calkins, S. D. (1994). Origins and outcomes of individual differences in emotion regulation. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 59, 53–72.
7. Cloninger, C. R., Przybeck T. R., Svrakic D. M., Wetzel R. D. (1994). *The temperament and character inventory (TCI): a guide to its development and use*. St. Louis, Missouri: Washington University, Center for Psychobiology of Personality.
8. Craven, S., Brown, S., Gilchrist, E. (2016). Sexual grooming of children: Review of literature and theoretical considerations. *Journal of Sexual Aggression*, 12(3), 287–299.
9. Ebstein, R. P., Novick, O., Umansky, R., Priel, B., Osher, Y., Blaine, D., Bennett, E. R., Nemanov, L., Katz, M., Belmaker, R. H. (1996). Dopamine D4 receptor (d4DR) exon III polymorphism associated with the human personality trait of Novelty Seeking. *Nature Genetics*, 12, 78–80.
10. Endler, N. S., Parker, J. D. A. (1990). Multidimensional assessment of coping: A critical evaluation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58, 844–854.
11. Fernandez, Y. M., Marshall, W. L., Lightbody, S., O'Sullivan, C. (1999). The child molester empathy measure: description and examination of its reliability and validity. *Sexual Abuse: Journal of Research and Treatment*, 11, 17–32.
12. Giotakos, O., Vaidakis, N., Markianos, M., Spandoni, P., Christodoulou, G. N. (2004). Temperament and character dimensions of sex offenders in relation to their parental rearing. *Sexual and Relationship Therapy*, 19, 141–150.
13. Głowińska, A., Zielona-Jenek, M. (2011). Mental representation of people by child sex offenders'. *Problems of Forensic Sciences*, 86, 127–139.
14. Gray, S. H. (1982). Exposure to pornography and aggression toward women: The case of the angry male. *Social Problems*, 29, 387–398.
15. Grille, C. M., Shiffman, S., Wing, R. R. (1989). Relapse crises and coping among dieters. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57, 488–495.
16. Gross J. J. (1998). Antecedent- and response-focused emotion regulation: divergent consequences for experience, expression, and physiology. *Journal of Personality and Social Psychology*, 74, 224–237.
17. Gross, J. J. (1998). The emerging field of emotion regulation: An integrative review. *Review of General Psychology*, 2, 271–299.
18. Gross J. J. (2002). Emotion regulation: affective, cognitive, and social consequences. *Psychophysiology*, 39, 281–291.
19. Gross, J. J., Thompson, R. A. (2007). Emotion regulation: conceptual foundations. (In) J. J. Gross (Ed.), *Handbook of emotion regulation* (pp. 3–27). New York: Guilford.
20. Hasselbrock, M. N., Hasselbrock, V. M. (1992). Relation of family history antisocial personality disorder and personality traits in young men at risk for alcoholism. *Journal of Studies on Alcohol*, 53(6), 619–625.
21. Hornowska E. (2003). *Temperamentalne uwarunkowania zachowania. Badania z wykorzystaniem kwestionariusza TCI R. C. Cloningera*. Poznań: Bogucki Wydawnictwo Naukowe.
22. Kafka M. (1995). Sexual impulsivity. (In) E. Hollander, D. J. Stein D. (Eds.), *Impulsivity and aggression* (pp. 201–228). New York: Wiley.
23. Lazarus, R. S. (1966). *Psychological stress and coping processes*. New York: McGraw – Hill Book. Co.
24. Lazarus R. S. (1986). Paradygmat stresu i radzenia sobie. *Nowiny Psychologiczne*, 3, 2–39.
25. Lazarus, R. S. (1987). Transactional theory and research on emotion and coping. *European Journal of Personality*, 1, 141–169.
26. Lazarus R. S. (1993). Coping theory and research: past present and future. *Psychosomatic Medicine*, 55, 234–247.
27. Lazarus R. S., Folkman S. (1984). *Stress, appraisal and coping*. New York: Springer Verlag.
28. Marlatt, G. A. (1985). Relapse prevention: Theoretical rationale and overview of the model. (In) G. A. Marlatt, J. R. Gordon (Eds.), *Relapse prevention* (pp. 3–70). New York: Guilford.
29. Marshall, W. L., Hamilton, K., Fernandez, Y. (2001). Empathy deficits and cognitive distortions in child molesters. *Sexual Abuse: Journal of Research and Treatment*, 13, 123–130.
30. Parker J. D. A., Endler N. S. (1992). Coping with coping assessment: A critical review. *European Journal of Person Centered Healthcare*, 6, 321–344.
31. Pearlin, L., Schooler, C. (1978). The structure of coping. *Journal of Health and Social Behavior*, 19, 2–21.
32. Plomin, R., De Fries, J. C., McClearn, G. E., McGuffin, P. (2001). *Genetyka zachowania*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN.
33. Rybakowski, F., Samochowiec, J., Zakrzewska, M., Czerski, P., Stępień, G., Pełka-Wysiecka, J., Hauser, J., Horodnicki, J., Rajewski, A., Rybakowski, J. K. (2002). Interaction of monoamine transporter genes and personality dimensions. *Archives of Psychiatry and Psychotherapy*, 4, 17–24.
34. Sayette, M. A. (1993). An appraisal-disruption model of alcohol's effectiveness on stress responses in social drinkers. *Psychological Bulletin*, 114, 459–476.
35. Stein, D. J., Black, D. W., Pienaar, W. (2000). Sexual disorders not otherwise specified: compulsive, addictive or impulsive? *CNS Spectrums*, 5, 60–64.
36. Szumski, F. (2014). Measurement of cognitive distortions in child molesters. *Problems of Forensic Sciences*, 98, 118–137.

37. Szumski, F., Zielona-Jenek, M. (2016). Zniekształcenia poznawcze u sprawców wykorzystania seksualnego dziecka. Konceptualizacje pojęcia. *Psychiatria Polska*, 50(5), 1053–1063.
38. Tice, D. M., Bratlavsky, E. (2000). Giving in to feel good. The place of emotion regulation in the context of general self-control. *Psychological Inquiry*, 11(3), 149–159.
39. Tost, H., Vollmert, C., Brassens, S., Schmitt, A., Dressing, H., Braus, D. F. (2004). Pedophilia: neuropsychological evidence encouraging a brain network perspective. *Medical Hypotheses*, 63, 528–531
40. Wang, M., Saudino, K. (2011). Emotion regulation and stress. *Journal of Adult Development*, 18(2), 95–103.
41. Ward, T., Beech, A. (2006). An integrated theory of sexual offending. *Aggression and Violent Behavior*, 11, 44–63.
42. Ward, T., Hudson, S. M. (1998). The construction and development of theory in the sexual offending area: A meta-theoretical framework. *Sexual Abuse: A Journal of Research and Treatment*, 10, 47–63.
43. Zillman, D. (1993). The mental control of angry aggression. (In) D. M. Wegner, J. W. Pennebaker (Eds.), *Handbook of mental control* (pp. 370–392). New York: Englewood Cliffs, Prentice Hall.

Corresponding author

mgr Olga Węglerska
Institute of Psychology
Laboratory of Social and Clinical Sexology
Adam Mickiewicz University in Poznań
PL 60-568 Poznań
e-mail: olga.weglarska@amu.edu.pl

SKUTKI ZABURZEŃ REGULACJI EMOCJONALNEJ U SPRAWCÓW WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO DZIECKA

1. Wprowadzenie

Wyjaśnienie etologii przestępczości seksualnej jest przedmiotem wielu rozważań teoretycznych i badań empirycznych zmierzających do tego samego celu – spadku liczby czynów. Skuteczne jego osiągnięcie oznacza konieczność zespolenia wysiłków specjalistów z wielu dziedzin, by obszar wyjaśnień był jak najszerszy, a jego predykcyjna (a więc i aplikacyjna) moc – jak najwyższa. Odzwierciedleniem tego kierunku działań jest skupienie się na tworzeniu teorii zintegrowanych¹, czego najlepszym przykładem jest zintegrowana teoria przestępczości seksualnej (ITSO) Warda i Beecha (2006). Autorzy, odwołując się do trójpoziomowej metaklasyfikacji teorii przestępczości seksualnej przedstawionej przez Warda i Hudsona (1998), lokują swoją teorię niejako na nowym, IV poziomie, ponieważ integrują (przy zachowaniu niesprzeczności paradygmatycznej) w niej teorie ze wszystkich trzech poziomów, łącząc tym samym ze sobą różne poziomy wyjaśnień, m.in. genetyczny, ekologiczny, neuronalny oraz symptomów klinicznych odnoszących się do sprawców przemocy seksualnej. Ilustruje to rysunek 1.

Zgodnie z głównym założeniem autorów teorii ITSO trzy grupy mechanizmów doprowadzają do powstania symptomów klinicznych, których istnienie stwarza podstawę do stosowania przemocy seksualnej stanowiącej istotę przestępstwa seksualnego. Mechanizmy te obejmują rozwój mózgu (czynniki biologiczne wrodzone i nabyte), niszę ekologiczną (czynniki środowiskowe i okoliczności osobiste działające obecnie – nisza bliższa i w przeszłości – nisza dalsza) oraz funkcjonalne systemy neuropsychologiczne. Do symptomów klinicznych, na których powstanie czynniki genetyczne i ekologiczne wpływają jedynie pośrednio, zaliczono: dysregulację emocjonalną, trudności w funkcjonowaniu społecznym, zniekształcenia poznawcze i dewiacyjne zainteresowania seksualne. Ich specyfikacja stanowi z jednej strony praktyczne kryterium klasyfikowania sprawców, z drugiej strony zaś wskazuje na możliwość wystąpienia tylko niektórych symptomów jako podstawy uruchamiania przestępstwa. Cyrkularny charakter modelu umożliwia także wyjaśnienie mechanizmów powstania recydywy, gdzie już popełnione przestępstwo zamyka cykl przyczynowo-skutkowy, powodując, że czynniki pierwotnie

prowadzące do czynu zaczynają odpowiadać za jego utrwalanie i eskalację.

W efekcie projekty badawcze, które stosują ITSO jako podstawę teoretyczną, skupiają się albo głównie na odkrywaniu natury związków między symptomami klinicznymi a przestępstwem (z szerszym lub węższym uwzględnianiem etiologii symptomów), albo na odkrywaniu natury mechanizmów prowadzących do recydywy. Prezentowane badania należą do grupy pierwszej i stanowią fragment większego programu badawczego². Ich głównym celem jest poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o zależności między dysregulacją emocjonalną jako jednym z mechanizmów prowadzących do popełnienia przestępstwa wykorzystania seksualnego dziecka a jego wystąpieniem i cechami.

1.1. Regulacja emocji

Regulacja emocjonalna jest procesem składającym się zarówno z kontroli pobudzenia emocjonalnego, jak i z umiejętności jego elastycznego dostosowania do wymagań środowiska (Calkins, 1994) – kluczowego mechanizmu dla adaptacyjnego funkcjonowania jednostki w ciągu jej całego życia. Jest to szczególnie istotne w sytuacjach, w których pobudzenie emocjonalne jednostki jest wysokie, a wymagania otoczenia (na przykład sformułowane w postaci norm prawnych) jasno określone i zagrożone sankcjami. Stąd regulacja emocji w znacznym stopniu wiąże się z radzeniem sobie ze stresem. Emocje aktywowane przez sytuację stresową pociągają za sobą konieczność uruchomienia procesu ich regulacji, który pozwala jednostce ocenić wpływ, jaki emocje mają na jej aktualny stan, określić, jaki typ reakcji emocjonalnej jest właściwy oraz kiedy i w jaki sposób go wyrazić (Gross, Thompson, 2007). W związku z tym radzenie sobie ze stresem jest pojęciem szerszym niż regulacja emocjonalna, gdyż obejmuje także dostosowywanie wewnętrznych reakcji do zewnętrznych wydarzeń, podczas gdy regulacja emocji polega głównie na regulacji wewnętrznej odpowiedzi organizmu (Wang, Saudino,

¹ Szczegółowy przegląd teorii zintegrowanych i ich znaczenia dla wyjaśnienia pedofilii przedstawiony został w innym opracowaniu (Beisert, 2012).

² Zespół pracowników, doktorantów i magistrantów Zakładu Seksuologii Społecznej i Klinicznej Instytutu Psychologii UAM pod kierownictwem prof. dr hab. Marii Beisert rozpoczął w roku 2006 badania nad etiologią przestępczości seksualnej (Beisert, 2012; Głowińska, Zielona-Jenek, 2012; Szumski, 2014; Szumski, Zielona-Jenek, 2016). Badania mieszczące się w ramach ITSO trwają nadal, a ostatnim ich fragmentem są badania nad znaczeniem regulacji emocjonalnej w mechanizmie popełniania przestępstwa wykorzystania seksualnego małoletniego.

2011). Radzenie sobie ze stresem opisać można na podstawie trójskładowego modelu, w którym wyróżnia się takie elementy, jak koncentracja na problemie, koncentracja na emocjach oraz koncentracja na rozwiązaniu (Lazarus, Folkman, 1984; Pearlin, Schooler, 1978).

Na istnienie i skutki związków pomiędzy radzeniem sobie ze stresem a regulacją emocji zwróciły uwagę Tice i Bratlavsky (2000), akcentując głównie ryzyko związane z tym wpływem. Natomiast Baumeister, Bratslavsky, Muraven i Tice (1998), odwołując się do koncepcji siły jako zasobów, którymi dysponuje człowiek, zauważyli, że bliskość tych dwóch systemów może, w sytuacjach niedoboru owych zasobów, powodować konflikt między efektywnym radzeniem sobie ze stresem, kontrolą własnych impulsów oraz ogólnym dążeniem człowieka do dobrego samopoczucia. Według nich w sytuacji trudnej, powodującej duży dystres emocjonalny, osoby mogą porzucać swoje cele długoterminowe związane z kontrolą niepożądanych impulsów, takie jak dieta (Baucom, Aiken, 1981; Grille, Shiffman, Wing, 1989), unikanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych (Sayette, 1993), kontrola agresji (Berkowitz, 1978; Zillman, 1993) czy popędu seksualnego (Marlatt, 1985; Stein, Black, 2000) w celu poprawy, nawet chwilowej, własnego samopoczucia znacznie obniżonego sytuacją stresową.

W swoich rozważaniach na temat sposobów radzenia sobie ze stresem Gross (1998), zwracając uwagę na dynamikę rozwoju emocji w czasie sytuacji stresowej, zauważa, że wysiłek wymagany do regulacji odpowiedzi emocjonalnej jednostki jest różny w zależności od momentu zastosowania przez daną osobę strategii radzenia sobie ze stresem. Zgodnie ze sformułowaną przez niego ogólną hipotezą czasu efektywna regulacja emocji to odpowiednie wycucie przez daną osobę etapu rozwijającego się u niej procesu emocjonalnego, w którym możliwa jest wdrożenie przez nią strategii o charakterze prewencyjnym, a nie tylko i wyłącznie korygującym. Regulacja prewencyjna polega na zamianie procesu emocjonalnego na stosunkowo wczesnym etapie, poprzedzającym jego pełne rozwinięcie się, podczas gdy regulacja korygująca polega na opanowaniu już rozwiniętej reakcji emocjonalnej składającej się z pobudzenia fizjologicznego, doświadczenia oraz ekspresji emocjonalnej, co powoduje konieczność większego wysiłku i zużycie większej ilości zasobów u danej osoby (Gross, 1998).

2. Badania własne

Rozważania prowadzone zarówno przez Tice i Bratlavsky (2000), jak i przez Grossa (1998), pomimo koncentracji na innych etapach procesu radzenia sobie z sytuacją stresową, oscylują wokół tego samego pytania – dlaczego dana jednostka ponosi porażkę w procesie regulacji emocji, a tym samym w procesie radzenia so-

bie ze stresem? W niniejszej pracy problem badawczy ulegnie znacznej konkretyzacji, przyjmując postać pytania: dlaczego jednostka w procesie radzenia sobie z emocjami i stresem ponosi porażkę skutkującą popełnieniem przestępstwa seksualnego wobec dziecka? Przy czym uwagę skierowano na drugi etap (regulację korygującą) procesu radzenia sobie ze stresem sprowadzający się do wyboru rodzaju strategii radzenia sobie z nim. W związku z tym wskaźnikiem niepowodzenia w owej regulacji emocji w sytuacji stresowej, zgodnie z konceptualizacją Tice i Bratlavsky (2000) oraz przytoczonymi powyżej badaniami, będzie niepowodzenie w kontroli u sprawców przemocy seksualnej ich popędu seksualnego mierzonego za pomocą popełnienia przez nich przestępstwa wykorzystania seksualnego dziecka w sposób niezaplanowany. Popełnienie czynu w sposób niezaplanowany będzie świadczyć o niezdolności do efektywnej regulacji emocji przez sprawcę, objawiającej się przez nieumiejętność kontroli własnych emocji, popędów i impulsów oraz zachowań w sposób zgodny z obowiązującymi w społeczeństwie normami, w tym wypadku zakazem odbywania kontaktów seksualnych z osobami poniżej 15 roku życia. Fakt popełnienia przestępstwa, którego charakter został określony jako „zaplanowany”, według założeń niniejszych badań będzie charakteryzować sprawców cechujących się pewną zdolnością do kontroli własnych popędów seksualnych w taki sposób, że są oni w stanie odroczyć i zaplanować ich zaspokojenie. Stąd też w mniejszym stopniu przyznają się do rozumienia sprawców planujących wykorzystanie seksualne dziecka lub stosujących *grooming*. Wykorzystanie seksualne dziecka w tej grupie mężczyzn będzie wynikać prawdopodobnie z innych deficytów odnoszących się na przykład do nieprawidłowych wzorców przywiązania wyniesionych z dzieciństwa, błędnych schematów poznawczych dotyczących seksualności dziecka czy nieprawidłowej socjalizacji (Fernandez, Marshall, Lightbody, O’Sullivan, 1999; Marshall, Hamilton, Fernandez, 2000; Craven, Brown, Gilchrist, 2006).

Nawiązując do przytoczonych powyżej założeń teoretycznych dotyczących sposobów radzenia sobie ze stresem, regulacją emocji, stopniem zaplanowania czynu i jego charakterystyką, niniejsza praca ma na celu empiryczne zbadanie zależności pomiędzy powyższymi zmiennymi. Na początku zbadane zostaną wewnętrzne związki pomiędzy zmiennymi odnoszącymi się do poziomu symptomów klinicznych ITSO (Ward, Beech, 2006), czyli związki pomiędzy sposobami radzenia sobie ze stresem a zdolnością do regulacji emocji, które będą próbą weryfikacji spostrzeżeń odnoszących się do bliskości systemów neuronalnych zawiadujących ich funkcjonowaniem (Baumeister, Bratslavsky, Muraven, Tice 1999). Następnie zweryfikowane zostanie przytoczone już wcześniej założenie dotyczące wpływu zdolności do regulacji emocji na fakt popełnienia przez sprawcę czy-

nu w sposób zaplanowany lub nie, które w niniejszym badaniu traktowane jest jako wyznacznik zdolności do kontrolowania przez niego impulsów seksualnych. W związku z powyższym poddany zostanie analizie nie tylko rozłączny wpływ obu tych zmiennych na zaplanowanie czynu, ale również charakter ich wspólnego oddziaływania. Przede wszystkim jednak zostanie zbadany wpływ owych zmiennych na charakterystykę popełnionego przez sprawcę czynu, czyli na poziom zastosowanej przez niego przemocy fizycznej, seksualnej i emocjonalnej wobec dziecka. Biorąc pod uwagę złożoność i niejednorodność zjawiska pedofilii, zanalizowane zostaną nie tylko bezpośrednie wpływy poszczególnych zmiennych dotyczących symptomów klinicznych, czyli zdolności do regulacji emocji i stylu radzenia sobie ze stresem na charakterystykę popełnionego przez sprawcę czynu, ale również ich możliwe wspólne oddziaływanie. Dzięki temu zabiegowi obraz spodziewanych zależności może uzyskać szerszy i bardziej dokładny charakter.

Wpisując powyższe zmienne w model ITSO³ zaproponowany przez Warda i Beecha (2005), wyraźnie można dostrzec, że zdolność do planowania czynu, regulacji własnych emocji oraz styl radzenia sobie ze stresem znajdują się na poziomie objawów klinicznych, ponieważ wpływają na bezpośrednio obserwowalne zachowanie danej jednostki – popełnienie przestępstwa wykorzystania seksualnego dziecka. U ich podłoża znajdują się czynniki związane z rozwojem mózgu danej jednostki już w okresie prenatalnym, jak i socjalizacja jednostki w okresie dzieciństwa i dorastania związana głównie z obecnymi w jej środowisku wzorcami kulturowymi radzenia sobie w sytuacjach doświadczania silnych emocji oraz z sytuacją w domu rodzinnym, w tym bezpośredniej relacji z opiekunami. W związku z powyższym do pomiaru zdolności do regulacji emocji wybrany został kwestionariusz TCI stworzony na podstawie teorii cech charakteru i temperamentu Cloningera (1994). Według tej teorii poszczególne cechy temperamentu mają swoje bezpośrednie przełożenie na trzy wyróżnione przez Greya (1987) hipotetyczne układy sterujące zachowaniem emocjonalnym, na które składają się struktury neuroanatomiczne mózgu oraz układy neuroprzekaźnikowe – dopaminergiczny, serotoninergeryczny oraz noradrenergiczny, a cechy charakteru związane są ze społecznym uczeniem się i wychowaniem.

3. Metodologia

3.1. Narzędzia

W badaniach posłużono się dwoma kwestionariuszami. Pierwszy z nich – Kwestionariusz Temperamentu i Charakteru (*Temperament and Character Inventory – TCI*) C. R. Cloningera, mierzy cztery podstawowe wymiary temperamentu oraz trzy wymiary charakteru służące do pomiaru cech osobowości nabywanych w trakcie rozwoju osobniczego. W niniejszych badaniach zastosowano wersję TCI (FK-5) składającą się ze 152 twierdzeń o stopniowalnej możliwości odpowiedzi. Wskaźniki dla regulacji emocji uzyskiwane zostały na podstawie wymiaru temperamentu *poszukiwanie nowości* i wszystkich czterech czynników wchodzących w jego skład oraz na podstawie wymiaru charakteru *samokierowanie* i wchodzących w jego skład wszystkich pięciu czynników szczegółowych. Czynniki te zostały wyróżnione ze względu na relację, w jakiej według Cloningera (1994) znajduje się *poszukiwanie nowości* z układem dopaminergicznym. Według badań (Plomin, De Fries, McClearn, McGuffin, 2001, s. 278; Ebstein i in., 1996; Hasselbrock, Hasselbrock, 1992; Rybakowski i in., 2002) osoby uzyskujące wyższe wyniki na skalach odnoszących się do tego wymiaru temperamentu posiadają deficyt dopaminy, co skłania je do poszukiwania nowych doznań w celu zwiększenia uwalniania dopaminy w ich mózgu, a tym samym polepszenia się ich nastroju. *Samokierowanie*, zgodnie z teorią Cloningera (1994), odnosi się do zdolności danej osoby do kierowania, regulowania i dostosowywania własnego zachowania w celu adaptacji do sytuacji (Hornowska, 2003).

Drugi kwestionariusz – Radzenia Sobie w Sytuacjach Stresowych CISS (*Coping Inventory for Stressful Situations*) Endlera i Parkera (polska adaptacja: Szczepaniak, Strelau, Wrześniewski, 2005) – opracowany został w odniesieniu do modelu rozumienia sytuacji stresowej autorstwa Lazarusa (1986), według którego zachowanie się danej osoby w konkretnej sytuacji stanowi wynik interakcji pomiędzy tą sytuacją a stylem radzenia sobie ze stresem preferowanym przez osobę. Lazarus wyróżnił styl skoncentrowany na zadaniu, rozwiązaniu problemu oraz styl, którego głównym celem jest obniżenie napięcia emocjonalnego (Lazarus, 1993). Endler i Parker (1990) uznali te style za niewystarczające, by wyjaśnić zachowania różnych osób, i wyróżnili dodatkowo styl skoncentrowany na unikaniu, polegający na niedopuszczaniu do siebie myśli o problemie, nieangażowaniu się w rozwiązywanie go oraz na ucieczce w czynności zastępcze. W stworzonym przez nich kwestionariuszu badany, odnosząc się do 48 twierdzeń, określa na pięciostopniowej skali częstotliwość, z jaką podejmuje dane działanie w sytuacjach trudnych, stresowych, a jego wyniki ujmowane są na trzech skalach: SSZ – styl skoncentrowany na

³ Zmienne brane pod uwagę w przeprowadzonym badaniu oraz ich odniesienie do ITSO (Ward, Beech, 2006) widoczne są na rysunku 1 w ramach oznaczonych czerwoną przerywaną linią.

zadaniu; SSE – styl skoncentrowany na emocjach; SSU – styl skoncentrowany na unikaniu.

Zmienna odnosząca się do stopnia zaplanowania czynu przyjmuje dwie wartości: planowany i nieplanowany. Informacje na ten temat uzyskane zostały z danych zawartych w aktach A i B (osobopoznawczych), w tym przede wszystkim na podstawie danych sentencji i uzasadnienia wyroku. Ocena odbywała się na podstawie oceny kryteriów ustalonych wcześniej oraz ocen dokonanych przez przeszkolonych sędziów kompetentnych.

Do oceny charakterystyki czynu zastosowano Skalę Przemocy Fizycznej autorstwa Beisert (2012) – narzędzie służące do określania stopnia nasilenia przemocy fizycznej w momencie popełniania przez sprawcę wykorzystania seksualnego dziecka oraz kwestionariusz danych osobowych. To ostatnie narzędzie składało się z otwartych pytań dotyczących cech socjodemograficznych sprawcy (wiek, miejsce zamieszkania, wykształcenie, stan rodzinny), jego sytuacji prawnej (dane na temat podstaw prawnych skazania, długości kary, recydywy), stanu zdrowia (poziom intelektualny, uzależnienia, choroby psychiczne, rodzaj preferencji seksualnych zawartych w opiniach sądowo-psychiatrycznych i diagnozach), cech popełnionego czynu (rodzaj, ciągłość, rozpiętość czasowa, stopień przygotowania, kontekst) i cech ofiary lub ofiar (wiek, płeć, liczba). Dane te, uzyskane z akt penitencjarnych i pomocniczo także z rozmowy klinicznej, naniesiono na wystandaryzowany arkusz. Część informacji związanych z czynem została uprzednio oceniona przez dwóch sędziów kompetentnych na skalach odnoszących się do natężenia przemocy seksualnej (S), fizycznej (F) oraz emocjonalnej (E)⁴.

3.2. Grupa badanych

Badania przeprowadzone zostały na grupie 202 mężczyzn osadzonych w 16 polskich zakładach karnych. Podstawowym kryterium wyboru grupy badanej był zasądzony wyrok pozbawienia wolności w konsekwencji dopuszczenia się czynności seksualnej z udziałem osoby małoletniej, co stanowi przestępstwo z art. 200 §1 polskiego kodeksu karnego oraz art. 197 i 201 z tegoż kodeksu. Wszyscy osadzeni, którzy wzięli udział w badaniu pozostawali w normie intelektualnej (IQ nie niższy niż 80) i wyrazili nań zgodę.

Najmłodszy z badanych miał 20 lat, a najstarszy 82 lata ($M = 43,19$; $SD = 12,04$). Większość z nich posiadała wykształcenie podstawowe lub zawodowe (odpowiednio po 40,1%), pozostali posiadali wykształcenie średnie (16,3%) lub wyższe (3,5%). Większość badanych mężczyzn była kawalerami (38,6%), 24,8% badanych pozostawało w związku małżeńskim, a 18,8% było po roz-

wodzie. 38,1% badanych mężczyzn nie posiadało dzieci, reszta to ojcowie co najmniej jednego dziecka. Ponad połowa badanych w chwili badania odbywała pierwszy raz karę pozbawienia wolności (56,1%), a 43,9% badanych było recydywistami. Mężczyźni odbywali kary pozbawienia wolności od 1 roku do 25 lat ($M = 5,73$; $SD = 3,99$). Prawie połowa z nich (49,5%) dokonała przestępstwa wobec dziecka spoza swojej rodziny, reszta dopuściła się wykorzystania wewnątrzrodzinnego, a 5,6% badanych dopuściła się przestępstwa zarówno na dziecku spoza swojej rodziny, jak i należącym do niej. Wykorzystanie najczęściej miało charakter stosunku intrawaginalnego (39,6%), związane było z dotykiem intymnych części ciała dziecka (17,3%) lub stosunku analnego (13,4%).

4. Wyniki

4.1. Regulacja emocji a styl radzenia sobie ze stresem

Na początku postanowiono zbadać hipotezę dotyczącą wewnętrznych związków pomiędzy zmiennymi odnoszącymi się do poziomu symptomów klinicznych ITSO (Ward, Beech, 2005), czyli sposobami radzenia sobie ze stresem a zdolnością do regulacji emocji mierzoną za pomocą wyodrębnionego przez Cloningera (1994) wymiaru temperamentu, którym jest *poszukiwanie nowości* i wymiaru charakteru – *samokierowania* oraz czynników składających się na nie, które będą próbą weryfikacji spostrzeżeń odnoszących się do bliskości systemów neuronalnych zawiadujących ich funkcjonowaniem (Baumeister, Bratslavsky, Muraven, Tice, 1999). Wyniki korelacji zawarte w tabeli 1 istotnie wskazują na współzależność stylu radzenia sobie ze stresem skoncentrowanego na zadaniu oraz stylu skoncentrowanego na emocjach z wyróżnionymi czynnikami temperamentu i charakteru, które odnoszą się do zdolności jednostki do regulacji własnych emocji. Styl radzenia sobie ze stresem za pomocą unikania oraz wyodrębnione czynniki nie wykazały istotnych współzależności w tak szerokim zakresie jak dwa pozostałe style radzenia sobie ze stresem. Istotna korelacja (r Pearsona = $-0,171$; $p < 0,05$) dla stylu skoncentrowanego na unikaniu i *zaradności* będącej czynnikiem odnoszącym się do wymiaru *samokierowania*, zgodna jest z założeniami teoretycznymi odnoszącymi się do obu tych zmiennych (Enderl, Parker, 1992; Hornowska 2003).

⁴ Narzędzie wraz z opisem oraz informacją o sposobie posługiwania się nimi znajdują się w publikacji pt. *Pedofilia. Geneza i mechanizm zaburzenia* autorstwa Marii Beisert (2012).

4.2. Regulacja emocji i styl radzenia sobie ze stresem a fakt zaplanowania czynu przez sprawcę

Analiza wyników za pomocą korelacji r Pearsona, jak i logistycznej analizy regresji nie wykazała żadnych istotnych współzależności pomiędzy regulacją emocji i stylem radzenia sobie ze stresem a faktem zaplanowania przez sprawcę wykorzystania seksualnego dziecka.

4.3. Regulacja emocji i styl radzenia sobie ze stresem a charakterystyka popełnionego przez sprawcę czynu

Analiza wyników za pomocą korelacji r Pearsona wykazała istotne współzależności pomiędzy czynnikami wchodzącymi w skład temperamentu i charakteru Cloningera (1994), będącymi w niniejszym badaniu wskaźnikami poziomu regulacji emocji, a charakterystyką dokonanego przez sprawcę czynu w aspektach zastosowanej przez niego przemocy fizycznej, emocjonalnej i seksualnej. Wyniki istotnych współzależności ilustruje tabela 2.

Dla zmiennych, których korelacja została opisana w tej tabeli, przeprowadzono analizę regresji logistycznej. Metoda ta została wybrana w związku z tym, iż badane zmienne były zmiennymi o charakterze porządkowym i nie miały rozkładu normalnego. Przed przystąpieniem do obliczeń należało wszystkie trzy zmienne odnoszące się do charakterystyki czynu dokonanego przez sprawcę rekordować na zmienne binarne. W tym celu zdecydowano, by podział zmiennych: przemoc fizyczna i emocjonalna dzielił zmienne na: „od braku przemocy do przemocy o stopniu umiarkowanym” oraz „od przemocy o stopniu wysokim do przemocy o stopniu ekstremalnie wysokim”. Linia podziału zmiennej odnoszącej się do przemocy seksualnej przebiegała w miejscu, w którym zachowania sprawcy przekraczały granicę ciała dziecka. Regresję logistyczną wyliczano dla każdej zmiennej oddzielnie. Wyniki ilustruje tabela 3. Wyniki zawarte w tabeli pozwalają przewidywać, iż wzrost czynników *poszukiwanie nowości – ciekawość* oraz *samokierowanie – zaradność* zmniejsza szansę użycia przez sprawcę przemocy emocjonalnej o stopniu wysokim lub ekstremalnie wysokim odpowiednio o 12,7% i 13,3%. Wzrost czynnika *samokierowanie – zaradność* wpływa również na zmniejszenie ryzyka użycia przez sprawcę przemocy fizycznej w stopniu wysokim lub ekstremalnie wysokim o 9,7%. Natomiast wzrost czynnika *poszukiwanie nowości – impulsywność* pozwala przewidywać zwiększenie szansy użycia przez sprawcę wobec dziecka przemocy seksualnej obejmującej przekroczenie granic ciała o 15%, a na obniżenie prawdopodobieństwa użycia przez sprawcę wysokoinwazyjnej przemocy seksualnej wobec

ofiary wpływa wyższy poziom czynnika *poszukiwanie nowości – ciekawość*, zmniejszając to ryzyko o 11,8%.

Wykonana analiza nie pozwoliła potwierdzić istnienia bezpośrednich współzależności pomiędzy charakterystyką czynu a stylem radzenia sobie ze stresem preferowanym przez sprawcę. Nie wykazała również żadnych współzależności pomiędzy faktem zaplanowania przez sprawcę wykorzystania seksualnego dziecka a zastosowanego przez niego poziomu przemocy fizycznej, emocjonalnej i seksualnej.

5. Dyskusja

Podstawowym celem przeprowadzonych badań było zweryfikowanie istnienia zależności pomiędzy zmiennymi przedstawionymi na rysunku 2 wpisującymi się w model ITSO Warda i Beecha (2005).

Powyższe wyniki nie pozwoliły na potwierdzenie hipotezy odnoszącej się do związku pomiędzy regulacją emocji i stylem radzenia sobie ze stresem a zaplanowaniem przez sprawcę wykorzystania seksualnego dziecka. Trudności w analizie tych danych rozpoczęły się już na etapie zbierania ich, gdyż informacje o tej zmiennej uzyskać można było tylko i wyłącznie na podstawie analizy danych z akt sprawy oraz ewentualnie na podstawie uzasadnienia wyroku. Pomiar zmiennej dotyczącej faktu zaplanowania czynu dodatkowo utrudniony był przez samych badanych sprawców, którzy w sposób obronny nie przyznawali się do faktu wcześniejszego zaplanowania wykorzystania seksualnego dziecka, zarówno w trakcie rozprawy sądowej – ze względu na słuszne obawy związane z wyższym wymiarem kary pozbawienia wolności, jak i w czasie późniejszego badania.

Zgodnie z uzyskanymi wynikami udało się wykazać, iż istotnie, regulacja emocji wpływa na charakterystykę popełnionego przez sprawcę czynu, zarówno w aspektach przemocy fizycznej, jak i emocjonalnej i seksualnej. Zmniejszenie prawdopodobieństwa użycia przez sprawcę przemocy emocjonalnej o wysokim natężeniu, a więc opartej na groźbach dotyczących zagrożenia zdrowia i życia ofiary lub osób jej bliskich, u sprawców z wyższym poziomem czynników *poszukiwanie nowości* i *zaradność*, zgodne jest z założeniami teoretycznymi. Wyższy poziom *ciekawości* i *zaradności* u sprawców pozwala im na dokonanie lepszej eksploracji środowiska, w którym żyje ich ofiara i modyfikacji swoich zachowań w lepiej dopasowany do ofiary sposób, taki, który pozwoliłby im skłonić ją do poddania się praktykom seksualnym bez potrzeby wzbudzania w niej nadmiernego strachu i oporu. W ten sposób zazwyczaj funkcjonują sprawcy stosujący *grooming* wobec ofiary (Craven, Brown, Gilchrist, 2006). W zakresie przemocy fizycznej udało się ustalić, iż jej wyższy poziom współwystępuje z niższym *samokierowaniem* badanych, odnoszącym się w modelu

Cloningera (1994) do obniżonej zdolności człowieka do kontroli, regulacji i zdolności elastycznego dostosowywania własnego zachowania w celu adaptacji do sytuacji (Hornowska, 2003). Zgodnie z założeniami i wynikami badań odnoszących się do ogólnej charakterystyki pedofilów (Blum, 2000; Tost i in., 2004; Giotakos, Vaidakis, Markianos, Spandoni, Christodoulou, 2004) sprawcy charakteryzujący się większą impulsywnością, czyli podejmujący działania pobudliwe, spontaniczne, pod wpływem wysokiego napięcia emocjonalnego i impulsu, z większym prawdopodobieństwem stosowali wyższy poziom przemocy seksualnej, czyli dopuszczali się zachowań bardziej inwazyjnych, przekraczających granice ciała ofiary, m.in. stosunku oralnego, manualnego, analnego czy koitalnego. Ciekawy – i pozornie niezgodny z założeniami koncepcji poszukiwania nagrody – wydaje się wynik dotyczący spadku prawdopodobieństwa zaangażowania ofiary przez sprawcę w bardziej inwazyjne zachowania seksualne wraz ze wzrostem u niego czynnika *ciekawości*, odnoszącego się do cechy temperamentu *poszukiwanie nowości* Cloningera (1994). Jednakże wyniki badań przeprowadzone przez Beisert (2012) wskazują, iż nie wszyscy sprawcy kierowali się w swoich działaniach wobec dziecka potrzebą doświadczania wyższej stymulacji. Część z nich, stosując przemoc seksualną polegającą na dotykaniu i stymulowaniu ciała dziecka oraz na penetracji, była niechętna zmianom i dążyła do utrzymania wypracowanej seksualnej rutyny. Uwaga ta odnosi się głównie do sprawców wewnątrzrodzinnego wykorzystania seksualnego dziecka, którzy, będąc sfrustrowani seksualnie w związku ze swoją partnerką, w wyniku m.in. braku kompetencji społecznych i niechęci do zmian wykorzystują własne dziecko. Traktują je jako obiekt znany, niezmienny i dostępny w warunkach domowych, czyli w otoczeniu stałym i bezpiecznym.

Wpływy wyodrębnionych czynników są jednak niewielkie i tłumaczą jedynie ograniczony fragment badanej rzeczywistości. W związku z powyższym należy pamiętać, że w niniejszym badaniu nie było możliwości oddzielenia posiadających skłonności psychopatyczne sprawców przemocy seksualnej wobec dziecka, takich, których wykorzystania wiążą się z zastosowaniem przez nich zdecydowanie wyższego poziomu przemocy fizycznej, emocjonalnej i seksualnej, nie ze względu na przejawianie przez nich braku zdolności regulacji własnych emocji i impulsów, lecz ze względu na ich inne cechy.

Wykonana analiza nie pozwoliła potwierdzić istnienia bezpośrednich współzależności pomiędzy charakterystyką czynu a stylem radzenia sobie ze stresem preferowanym przez sprawcę. O istnieniu takich zależności możemy wnioskować jedynie pośrednio, odwołując się do przytoczonych powyżej wyników korelacji pomiędzy czynnikami temperamentu i charakteru a stylem radzenia sobie ze stresem. Wyniki te potwierdziły założenia teoretyczne modelu przytoczonego w niniejszej pra-

cy stworzonego na podstawie analizy i integracji teorii stresu Lazarusa (1986) oraz koncepcji regulacji emocji stworzonej przez Tice i Bratlavsky (2001). Wynik ten jest niespójny z wynikami badań Beisert (2012), w których to zauważone zostały istotne zależności pomiędzy stylem radzenia sobie ze stresem a charakterystyką dokonanego przez sprawcę czynu. Różnice te wynikają prawdopodobnie z faktu, iż w badaniu Beisert (2012) przy analizie tych zależności brany był dodatkowo pod uwagę czynnik odnoszący się do stopnia bliskości pomiędzy ofiarą i sprawcą, czego nie brano pod uwagę w niniejszym badaniu. Różnica tych wyników wskazuje, że w badaniach dotyczących wpływu funkcjonowania emocjonalnego sprawców przemocy seksualnej wobec dziecka niezbędne jest różnicowanie ich ze względu na charakter związku emocjonalnego z dzieckiem, gdyż związek ten może mieć wpływ na zmianę funkcjonowania, zwłaszcza pomiędzy sprawcami pełniącymi rolę ojcowskie wobec dziecka a sprawcami dokonującymi wykorzystania seksualnego dzieci zupełnie im nieznanych, z którymi nie mają żadnych więzi emocjonalnych (Beisert, 2012).

Współzależności pomiędzy regulacją emocji a charakterystyką dokonanego przez sprawcę czynu opisane w powyższej pracy są jednak zbyt małe, by móc opierać na nich jednoznaczne wnioski, a służyć mogą jedynie jako wskazówki do rozwoju dalszych badań na ten temat. Badania takie są niezbędne do rozwoju prawidłowych metod terapeutycznych sprawców przemocy seksualnej wobec dzieci. Niezbędne wydaje się również rozwinięcie bardziej efektywnych metod pomiaru zaplanowania czynu przez sprawcę, które umożliwiłyby lepszy wgląd w etiologię zjawiska pedofilii.

